

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Lex Ukrajina VII: prodloužení dočasné ochrany uprchlíků a získání povolení k dlouhodobému pobytu

Dne 3.4.2024 předložilo Ministerstvo vnitra legislativní návrh pod názvem Lex Ukrajina VII, kterým se mění zákon č. [65/2022](#) Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Novela, která je aktuálně projednávána v Poslanecké sněmovně jako sněmovní tisk č. 727, společně s prodloužením dočasné ochrany uprchlíků přináší také zásadní změnu, a to možnost získání dlouhodobého pobytu, při splnění předem stanovených podmínek, a následně i povolení k trvalému pobytu.

V případě jejího přijetí se tak bude jednat o definitivní vyřešení nejistého statusu uprchlíků cestou plné standardizace jejich pobytového oprávnění.

Vzhledem k časové náročnosti legislativního procesu, není dle Ministerstva vnitra možné vyčkávat na zveřejnění rozhodnutí Rady Evropské unie o prodloužení dočasné ochrany uprchlíků do konce března 2026 v Úředním věstníku, a proto je nezbytné, aby návrh zákona Lex Ukrajina VII byl přijat již v průběhu roku 2024. Z důvodové zprávy k předloženému návrhu zákona vyplývá, že Česká republika předběžně počítá s takovým rozhodnutím Rady Evropské unie, avšak pokud by unijní orgány v budoucnu dočasnou ochranu neprodloužily, bude Česká republika tuto situaci řešit na vnitrostátní úrovni. Primárním cílem novelizace zákona č. [65/2022](#) Sb. (Lex Ukrajina) je mimo jiné prodloužení tohoto pobytového oprávnění stávajícím držitelům dočasné ochrany, a to při splnění zákonem taxativně stanovených podmínek až do konce března 2026. Dalším stěžejním důvodem vytvoření legislativního návrhu je především zobecnění právní úpravy tak, aby nebylo nutné zákon novelizovat každý rok. Ke dni 31.3.2024 si dočasnou ochranu na území České republiky, dle údajů zveřejněných Ministerstvem vnitra, prodloužilo 320 000 osob, přičemž zhruba 1 500 osob týdně do České republiky stále nově přichází. Nový navrhovaný systém by měl zajistit stabilnější postavení s výhledem dlouhodobého usazení, snazší integraci do společnosti a mimo jiné i posílení jistoty a zvýšení motivace zaměstnavatelů mající obavy z hromadného návratu uprchlíků zpět na Ukrajinu.

Nová právní úprava umožní ekonomicky aktivním ukrajinským uprchlíkům vystoupit ze statusu držitele dočasné ochrany a získat tzv. zvláštní dlouhodobý pobyt na dobu pěti let, jímž bude oprávnění k dlouhodobému pobytu dle § 42 zákona o pobytu cizinců na území České republiky. Návrh se týká primárně těch ukrajinských uprchlíků, kteří se chtějí v České republice dlouhodobě usadit, avšak je potřeba zdůraznit, že na registraci ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu a na vydání průkazu o povolení k pobytu nebude právní nárok. Nová právní úprava zakotvuje, že cizinec, který požíval dočasnou ochranu v jiném členském státě EU, nebo cizinec, který před udělením dočasné ochrany pobýval na území EU na základě pobytového oprávnění vydaného na dobu delší 90 dnů, bude mít v případě udělení dočasné ochrany Českou republikou právní postavení jako cizinec, kterému byla dočasná ochrana udělena před šesti měsíci. Doba, po kterou cizinec požíval dočasnou ochranu udělenou jiným členským státem EU, nebude považována za dobu pobytu na území České republiky na základě dočasné ochrany. Žadatelé o zvláštní dlouhodobý pobyt budou mít volný přístup na trh práce, jako tomu je i u cizinců s dočasnou ochranou. Ve věcech dlouhodobého pobytu, které

Lex Ukrajina VII nebude upravovat, se bude subsidiárně aplikovat zákon o pobytu cizinců na území České republiky.

Možnost změny pobytového oprávnění z dočasné ochrany na dlouhodobý pobyt se bude týkat pouze těch ukrajinských uprchlíků, jež splní zákonem stanovené podmínky, a to: bezúhonnost, ekonomickou soběstačnost (cizinec musí mít roční úhrnný příjem za určené období nejméně ve výši stanovené nařízením vlády a taktéž roční základ daně z příjmu nejméně ve výši stanovené nařízením vlády), nezávislost na humanitárních dávkách (cizinec nesmí být po dobu stanovenou v nařízení vlády jejich příjemcem), předchozí pobyt na základě dočasné ochrany po dobu nejméně dvou let s výjimkou osoby mladší 18 let podléhající společné registraci, přihlášení k veřejnému zdravotnímu pojištění po dobu nejméně dvou let a absence nedoplatků, s výjimkou osoby mladší 18 let podléhající společné registraci, nahlášené místo pobytu na území ČR, platné cestovní doklady a plnění školní docházky u dětí, které dosáhly v bezprostředně předcházejícím školním roce šestého až čtrnáctého roku věku. Na dodržení podmínek bude dohlížet Ministerstvo vnitra prostřednictvím tzv. seznamu pro registraci, ve kterém se budou shromažďovat veškeré potřebné údaje a data o cizinci, přičemž data obsažená v tomto seznamu nebudou poskytovány veřejnosti, a to ani na základě zákona č. [106/1999 Sb.](#), o svobodném přístupu k informacím, v platném znění. Jedná se o systém, který bude zaveden za účelem jednoduché registrace jak pro správní orgány, tak i pro samotné žadatele. Ti, kteří nesplní výše uvedené podmínky, budou moci i nadále využívat institut dočasné ochrany. Režim dočasné ochrany se tedy neruší a zůstává i nadále zachován. Z návrhu zákona mimo jiné vyplývá, že vydání nového povolení k dlouhodobému pobytu za jiným účelem podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky, není u držitele průkazu o povolení ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu možné. V případě, kdy osoba zažádá o trvalý pobyt ve smyslu § 68 zákona o pobytu cizinců na území České republiky, se doba pobytu na základě (předchozí) dočasné ochrany udělené Českou republikou do doby pobytu bude započítávat jednou polovinou, oproti tomu zvláštní dlouhodobý pobyt se bude započítávat celou svojí délkou.

Pro získání zvláštního dlouhodobého pobytu bude třeba, aby cizinec starší 18 let pobývajícím na území České republiky na základě dočasné ochrany udělené Českou republikou, zapsaný v seznamu pro registraci, provedl registraci prostřednictvím elektronického formuláře. Ministerstvo vnitra konstatuje, že s ohledem na vysoký počet držitelů dočasné ochrany není v možnostech správního orgánu vést individuální správní řízení s každým cizincem zvlášť. S cílem omezit negativní dopady na rodiny a eliminovat odlišné postavení jejich jednotlivých členů, podmiňuje navrhovaná právní úprava získání zvláštního dlouhodobého pobytu přechodem celé rodiny do daného režimu. Z tohoto důvodu bude cizinec provádějící registraci povinen provést společně se svojí registrací i registraci dalších osob, které s ním žijí ve společné domácnosti a pobývají na území České republiky na základě dočasné ochrany udělené Českou republikou, a jsou jeho rodinnými příslušníky podle § 42a odst. 1 písm. a) až d) zákona o pobytu cizinců na území České republiky, přičemž podmínka osamělosti se neuplatní.

Závěrem lze shrnout, že pokud dojde k přijetí legislativního návrhu Lex Ukrajina VII, získají uprchlíci postavení standardního držitele povolení k dlouhodobému pobytu, a proto budou jejich práva a povinnosti obdobná jako v případě ostatních cizinců, kterým byl udělen dlouhodobý pobyt v České republice. Návrh zákona však počítá s určitými odlišnostmi vyplývajících ze skutečnosti, že ukrajinští uprchlíci již určitou dobu pobývají na území České republiky a jsou tedy do české společnosti alespoň zčásti začlenění. Jako příklad lze zmínit upuštění od povinnosti absolvovat adaptačně-integrační kurz. Navrhovaná právní úprava tedy rozšiřuje možnosti přechodu držitelů dočasné ochrany do běžného imigračního režimu podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky, kdy přechod do imigračního režimu je s ohledem na výše uvedené konstruován jako doplňková varianta, umožňující za pevně stanovených zákonných podmínek získat standardní pobytový status ve formě dlouhodobého pobytu dle zákona o pobytu cizinců.

Mgr. Akbulat Kadiev

Advokát

[Kadiev & Partners s.r.o., advokátní kancelář](#)

Václavské náměstí 775/8

110 00 Praha 1

Tel.: +420 226 020 313

+420 771 292 929

e-mail: info@kadievpartners.cz

Aktualizováno: 25.6.2024

Další články:

- [Okamžité zrušení pracovního poměru učiněné z „opatrnosti“ zaměstnavatele ve světle judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Výroční zpráva ÚOOÚ za rok 2025: nové regulační priority v oblasti ochrany osobních údajů](#)
- [Vadné nařízení vlády č. 493/2025 Sb. a dopady fixace limitů drobných oprav na pronajímatele](#)
- [Nařízení PPWR: cesta do pekla dlážděná dobrými úmysly](#)
- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice – natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)